





**Anthony Horowitz**

# Aju jaht

(Mindgame)

Inglise keelest tõlkinud **Hannes Villemson**





Lavastaja Diana Leesalu  
Kunstnik Sirli Bergström  
Valguskujundaja Priidu Adlas  
Helilooja ja muusikaline kujundaja Veiko Tubin

Etenduse juht Annika Rohtväli

Etendus on kahes vaatuses, kestab umbes 2 tundi ja 30 minutit.

Esietendus 22. veebruaril 2014 Väikeses saalis

Teatri peanäitejuht: Elmo Nüganen

Teatri direktor: Raivo Pöldmaa

Kavalehe koostamisel kasutatud materjalid: „Sarimõrvarite tüpoloogia ja kujunemise eripära”, Kai Uti diplomitöö (Sisekaitseakadeemia kriminoloogia ja sotsioloogia õppetool, 2002)

Moreno Keskuse koduleht [www.morenokeskus.ee](http://www.morenokeskus.ee)

„Kohtumine Punase Rappijaga”, Eesti Ekspress, 17.01.2010

„Kõige kuulsamad sarimõrvarid”, ERR uudised, 02.11.2007

„Rappija Jack võis olla naine”, Postimees Online, 19.05.2006

Wikipedia

TALLINNA LINNATEATER

Lai 23, Tallinn 10133

[www.linnateater.ee](http://www.linnateater.ee)

[twitter.com/linnateater](https://twitter.com/linnateater)

[facebook.com/linnateater](https://facebook.com/linnateater)

Kavalehe koostasid Kristiina

Jalasto ja Diana Leesalu,

kujundas Katre Rohumaa,

fotod Siim Vahur.

# Osades

Mark Styler

Indrek Ojari

Doktor Farquhar

Allan Noormets

Õde Plimpton

Piret Kalda

## Preemiad:

Diana Leesalu – Tallinna Linnateatri kolleegipreemia parima lavastuse eest, 2015

Indrek Ojari – Tallinna Linnateatri kolleegipreemia parima meespeaosa eest, 2015

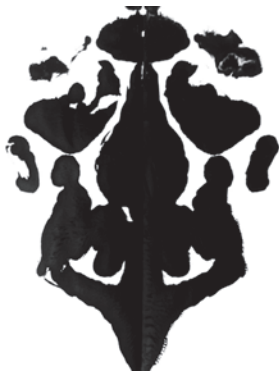
Piret Kalda – Tallinna Linnateatri kolleegipreemia parima naiskõrvalosa eest, 2015

Allan Noormets – Tallinna Linnateatri kolleegipreemia parima meeskõrvalosa eest, 2015

*Meie, sarimõrvarid, oleme teie pojad, me oleme  
teie abikaasad, me oleme kõikjal.*

*Ja homme on rohkem teie lapsi surnud kui  
täna.*

**Ted Bundy**





# Test selleks, et teada, kas sul on kalduvus psühhopaatlusele:

Naise ema suri ära. Ema matusel nägi ta kena ja huvitavat meest, keda ta polnud kunagi varem kohanud. Naise arvates oli mees imeline ning ta armus temasse otsekohe. Paraku ei küsinud naine mehelt tema numbrit ning ei leidnud kuskilt tema kontaktandmeid. Mõne aja möödudes tappis naine oma õe ära. Miks?

Testi tulemusi loe kavalehe viimaselt leheküljelt.



# Anthony Horowitz

Anthony Horowitz (s 1955) on inglise romaanikirjanik ja stsenaarist, kelle teostest suurem osa tegeleb õuduse, müsteeriumite, põnevuse ja seiklustega. Horowitz sündis jõukasse juudi perekonda ning oli lapsena ülekaaluline ja õnnetu. Ta luges palju ning hakkas 13-aastaselt ise jutte kirjutama. Hiljem on Horowitz öelnud, et on tõeliselt õnnelik vaid kirjutades.

Horowitzi ema andis pojale lugeda „Dracula” ja „Frankensteini” romaane ning kinkis talle sünnipäevaks inimkolju. Tema isa viis aga pankrotihirmus kogu oma varanduse ühte Šveitsi panku. Pärast tema surma püüdis perekond aastaid raha üles leida, kuid pole seda tänaseni suutnud.

„Aju jaht” (Mindgame, 2001) oli esmalt romaan, hiljem tegi Horowitz sellest lavaversiooni. Tema tuntumad stsenaaristitööd on näiteks Hollywoodi kassahitt „The Gathering” (2003) Christina Ricciga peaosas ning teleseriaalid „Midsomeri mõrvad” ja „Hercule Poirot”.

# Kurjuse tõde ja draama

**Eik Hermann**

*Noor naine tuli mu vastuvõtule. Teda oli kasvatatud uskuma, et teatrid on kohad, kus noori tüdrukuid võrgutatakse ja kus tehakse pattu. Ta ütles mulle tõsimeeli: 'Jumal karistab mind surmaga, kui ma sellesse patu-urkasse lähen.'*

**Milton Erickson, „Mu hääl jääb teiega”**

Põhjendades oma lummust psühhopaat Eastermani vastu, kellega ta on tulnud vaimupuudega kriminaalkurjategijate eksperimentaalhaiglasse kohtuma, räägib Mark Styler, üks Anthony Horowitzi näidendi „Aju jaht” tegelastest, nii: „See oli vist Sokrates, kes ütles, et keegi ei tee nimelt halba ... mis tähendab, et kui nad tõesti teaksid, mida nad teevad, siis nad ei teeks seda. Easterman aga tõestab, et Sokrates eksib.” Eastermanil oli helge lapsepõlv, tal oli kõik hästi, aga ometi sai temast kolektis. Kas Sokrates tõepoolest sellise võimalusega ei arvestanud?

See küsimus – küsimus kurjusest – toob ilmekalt esile inimese mitmepalgelisuse: filosoofialt ja teaduselt soovitakse siin ühte vastust, ilukirjanduselt ja kunstilt aga risti vastupidist.

Aga võtkem hoog maha. Esimese asjana tuleks ilmselt paika panna, millest õieti räägitakse, kui räägitakse kurjusest. Üht olulist tunnust Mark Styler juba nimetab – meelega halva tegemist. Sellest siiski kurjuseks päriselt ei piisa: kui keegi mulle kallale tuleb, siis võin ma talle küll täiesti meelega haiget teha, kuid ilmselt keegi mind seepeale kurjaks inimeseks nimetama ei hakka. Alles siis, kui halba hakatakse tegema nõ heast peast, lõbu pärast, jõuame me kurjuseni.

Keegi ilmselt ei eita, et selle definitsiooni järgi on kurje tegusid tehtud inimkonna ajaloos omajagu. Erimeelsused valitsevad pigem selle vahel, kas kurjade tegude taga on ühtlasi ka kurjad inimesed, ja kui on, siis kuidas need inimesed sellisteks said.

Üks võimalus oleks öelda, et kurjaks muudab inimese keskkond või olukord, näiteks traumaatiline lapsepõlv või sattumine situatsiooni, milles tuntakse end karistamatuna. Raamatus „Eichmann Jeruusalemmas” toob Hannah Arendt veel ühe analoogilise võimaluse: natsikuritegudes süüdi mõistetud Adolf Eichmann ei olnud tema sõnutsi sugugi koletis, vaid pigem tavaline inimene, kes järgis seadust ja täitis kuulekalt käske; tema süü, kui sellest saab kõnelda, oli just tema tavalisuses, selles, et ta ei protestinud ebainimlike käskude vastu. Kurjus,

kirjutab Arendt, ei ole eriliste, vaevu inimese nime väärivate isendite pärusmaa, vaid seisneb banaalsuses, mõtlemata jätmises. Eichmanni kohtuprotsessist sai inspiratsiooni ka psühholoog Stanley Milgram, kes viis läbi katse, mille käigus katsealused said käsu anda teisele inimesele elektrišokke, kui too oma ülesandega toime ei tulnud, kusjuures iga uue vea juures tuli šokki tugevdada. Katsealune ei teadnud, et teise inimese rolli mängis palgatud näitleja, kes üksnes teeskles šoki saamisi. Kui esialgu ennustati, et vaid tühine osa katsealuseid on nõus katset jätkama, kui šoki tugevus kriitilise läve ületab, siis kõigile üllatuseks selgus, et ligi 65% katsealuseid oli nõus minema maksimumini ja andma kaasainimesele ka ülitugeva, 450-voldise šoki. Milgram kordas oma katset maailma eri punktides ning katse tulemustes ei olnud märgatavaid erinevusi. Tuntud on ka psühholoog Philip Zimbardo korraldatud Stanfordini vanglakatse, milles katsealused simuleerisid vanglaolukorda, kusjuures pooltele neist anti vangi ja pooltele vangivalvuri roll. Katse tuli poole pealt katsetada, sest osade vangivalvurite vägivaldsus väljus kontrolli alt.

Kuid Mark Styler küsib „Aju jahis” õigupoolest midagi muud. On ehk mõisteta, kuidas inimene võib teha kurja, kui selle sunnib peale olukord või keskkond. Küsimus on, kas ta võiks seda teha ka ilma ühegi välise põhjusega. Teisisõnu, kas kurjus võib olla kaasasündinud, kelleski juba loomuse poolest?

Sokrates seda tõepoolest eitas. See ei tähenda aga

tingimata, et Eastermani juhtum tema väite ümber lükkaks. Võime küsida analoogia korras: kas ma saan teha midagi, mille kohta ma tean, et see on mulle kahjulik? Kui ma saan, siis kas ma sel juhul ikka tõesti tean? Teadmist on mitmesugust, alates pinnapealsest informeeritusest kuni läbitunneta-tud mõistmiseni. Ma võin midagi teada nagu väljast tulevat käsku või nagu paratamatust. Käsu puhul on mul alati võimalus tunda üleastumise mõnu, samas tundub paratamatuse eiramist nautida natu-ke rumal. Midagi sellist pidas silmas ka Sokrates: keegi, kes teeb halba, olgu meelega või mitte, saab tegutseda üksnes pinnapealselt.

Sokrates kuulub filosoofilisse traditsiooni, mis eitab kurjuse olemasolu. See traditsioon seostab igasuguse loomuse inimese kui liigiga: loomus on see, mis on omane kõigile inimestele ühiselt. Siin traditsioonis ei tehta vahet tegelikkusel ja ideaalil. Loomus ei nimeta siin üksnes inimtegelikkust, vaid toimib ka inimeste ühendajana ja eesmärgina, mil-le poole püüelda. Kurjuse omistamine ühe inimese loomusele tähendanuks siin selle omistamist kõigi-le inimestele. Et seda vältida, tuli kurjadele tegudele tuua loomuseväliseid põhjuseid.

Alles uusajal saab valdavamaks idee iga indiviidi eraldi loomusest ja ühes sellega võimalikuks mõte loomuomaselt kurjast inimesest. Umbes samal ajal läksid end tsiviliseerituks pidavad riigid tegudepõhiselt karistamiselt üle isikupõhisele karistamisele; hakati ehitama vanglaid ning tekkis kurjategija

mõiste. Paralleelselt sellega leidis aset ka vaimuhaiguse, vaimuhaigla ja hullumeelse kolmiksünd. Edasised arengud on muuhulgas viinud omalaadse hübriidini kurjategija ja vaimuhaige mõistete vahel – psühhopaadini –, mida ümbritseva kurikuulsuse renomeega mängib muuhulgas ka Horowitzi „Aju jaht”.

Isikupõhine andmete kogumine, mida hakati vanglate ja vaimuhaiglate kõrval läbi viima mujalgi, andis võimaluse psühholoogia ja hiljem psühhiaatria kui teaduse sünniks. Filosoofia asemel on just nendelt teadustelt nüüdisajal hakatud nõutama vastuseid küsimusele kurjusest ja kurjast inimesest. Tulenevalt teemast endast jääb siin lahtisi otsi ilmselt alatiseks. Ei ole eriti selge, kumb on hullem, kas võimalus, et on olemas läbi ja lõhki kurje inimesi, kelle teele ka meie juhuslikult sattuda võime, või võimalus, et igaüks meist võiks olukorra sunnil saata korda õudseid tegusid.

Kahtlemata on kirjandus ja teater äsjakirjeldatud arenguid huviga jälginud ja sellest inspiratsiooni ammutanud, kuigi sootuks vastupidise eesmärgiga. Teadustelt ja filosoofialt oodatakse, et nood kurjuse olemuse täpselt paika paneksid ja niimoodi selle võimu maksimaalselt piiraksid. Kirjandusel ja teatril seevastu on väga vaja, et kurjus oleks olemas ja võimalikult tugev.

Mida oleks üks põnevik või psühhodraama väärt, kui sellest puuduks tõsiseltvõetav antikangelane? Kogu vaatamiskogemuse intensiivsus sõltub siin



antikangelase ohtlikkusest: mida ohtlikum ta tundub, seda paremini mõjub temast võitu saamine ja seda laastavamalt tema võit. Kui kurjus oleks pelgalt teadmatusest tulenev iseloomunõrkus, saaks antikangelasest tossike ja põnevikust igavik. Niisiis on vähemalt mõnede lugude nautimiseks vältimatult vajalik kaotada usk Sokratese väitesse. Kurjus peab saama olla sünnipärane, peab saama tulla isiku seest, sest ainult siis on ta piisavalt ennustamatu ja omanäoline, et muuta kurjuse jõud ammendamatuks, kõikevaldavaks ja samas ikkagi kogetavaks, äratades seekaudu vaataja või lugeja igapäevaelu turvalisest loidusest ja käivitades ta kujutlusvõime.

Inimene on niisiis nagu kahe näoga Janus. Ühelt poolt on tal vaja uskuda, et me oleme loomu poolt head. Seda palet kannab ta suurema osa oma igapäevaelust, mil tal on vaja, et asjad laabuksid viperuseta. Kuid ikka ja jälle ilmub välja tema teine pale, mis nõuab, et talle jutustataks aina põnevamaid, aina kaasahaaravamaid ja kriipivamaid lugusid, mis oleksid „nagu tegelikud” – ta nõuab tegelikkust, milles oleks olemas headuse vastand, ja mitte üksnes olemas. Siis ta läheb heal juhul teatrisse, halval juhul aga võtab noa, pommi või pudeli kloroformiga ning läheb omi tegusid tegema.

Kas Sokrates eksis? Muidugi.







# Psühho- draama

Psühhodraama on tegevusmeetod, mida rakendatakse tihti psühhoteraapias. Psühhodraamas kasutatakse rollimänge ja teatraalset eneseväljendust, et uurida ja paremini mõista oma siseelu. Tihti praktiseeritakse seda laval koos rekvisiitidega. Päriselu sündmusi reaalajas läbi mängides on võimalik oma käitumist hinnata ning elus ette tulevaid situatioone paremini mõista. Psühhodraamat kasutatakse haiglates ja kogukondlikes asutustes eelkõige gruppides, kus iga inimene võib täita teiste jaoks terapeudi rolli. Siiski ei ole tegemist grupiteraapiaga, vaid individuaalse teraapiaga, mida praktiseeritakse grupis. Psühhodraama sessioone viib tavaliselt läbi selleks spetsiaalse koolituse saanud psühhodraama lavastaja.

Psühhodraama sessioonis saab ühest grupi liikmest protagonist, kes hakkab laval konkreetset situatsiooni läbi mängima. Ühe sessiooni jooksul võib lavale tuua mitmeid mälestusi, lahendamata olukordi, fantaasiaid, unenägusid, unistusi või tulevikus aset leidvaid potentsiaalselt riskantseid situat-

sioone, mis võivad olla nii reaalsed ja elulised kui ka sisemiste vaimsete protsesside väljendused. Grupi teised liikmed aitavad protagonististi, mängides teisi stseenis olulisi rolle.

Psühhodraama teooria põhineb spontaansusel ja loovusel – psühhodraama looja J. L. Moreno uskus, et parim viis olukorrale loovalt läheneda on läbi spontaansuse, see tähendab olla valmis improviseerima ja olukorrale vastama. Kui inimene reageerib probleemile loovalt ja spontaanselt, võivad avaneda uued võimalikud lahendused või rollid, mida oma elus täita.

Üks tähtsamaid psühhodraama meetodeid on peegeldamine. Protagonistil palutakse mingi kogemuse ette mängida, misjärel ta astub mängust kõrvale ning vaatab pealt, kuidas sama osa täidab teine inimene. Pärast seda on esimesel osalejal võimalus tegevust kommenteerida ja/või stseeni uuesti sisse astuda.

Teine tuntud tehnika on duubeldamine. Duubeldaja ametiks on kõikide häbelikkuse, süütunde, viisakuse, hirmu või viha tõttu väljendamata jäävate tunnete ja mõtete edasi andmine. Tihti peale inimene ei teagi, et ta midagi tunneb ja mõtleb või siis ei suuda ta neid tundeid ja mõtteid väljendada. Duubeldataval on õigus duubeldajat korrigeerida või mitte nõustuda mõne välja pakutud emotsiooni või ideega.

Rollivahetus on tehnika, kus üks inimene portreeterib teist, samas kui kolmas portreeterib esimest.

Nii julgustatakse teiste indiviidide mõistmist ning nähakse ka ennast kõrvalt.

Pshühhodraamat kasutatakse äris, hariduses ja koolitustel, aga ka ravieesmärgil, näiteks emotsionaalsete üleelamiste ning traumajärgse stressi puhul, spetsiifilisemalt ka düsfunktsionaalsetes suhetes inimeste raviks. Psühho-draama on osutunud tõhusaks vahendiks väärkasutatud laste ravis, sest rollimängud ja lugude jutustamine aitab neil rääkida oma valusatest kogemustest ausalt ja tõeselt, mis otsesel suhtlemisel terapeudi või psühhiaatriga võiks olla äärmiselt raske.





# PSÜHHODRAAMA RAJAJA

# Jacob Levi Moreno

J. L. Moreno sündis 18. mail 1889. aastal Bukarestis. Kui ta oli neljane, kolis pere Viini ning selle linnaga ongi seotud J. L. Moreno õpingud ja suur osa tegevusest. Aastatel 1910–1912 õppis J. L. Moreno Viini ülikoolis filosoofiat ja matemaatikat, 1912–1917 meditsiini.

Sellesse perioodi langeb suur osa J. L. Moreno noorusaja otsinguist. Õpingute lõpuperioodil hakkasid noore üliõpilase huvi köitma linna parkides mängivad lapsed, kelle tegevusest ta mängujuhi ja lugude jutustajana õhinal ka osa võttis. Laste mängulisuse jälgimisel tekkis tal idee spontaansusest ja loovusest kui olulistest mõjuteguritest isiksuse kujunemisel ning see saigi aluseks tema encounter-filosoofiale, mis ühendab psühholoogia, religiooni ja mitmed teisedki inimese isiksusega tegelevad valdkonnad. Oma tulevast psühhoteraapia meetodit rakendas ta kõigepealt Viini prostituutidest moodustatud eneseabigruppides. J. L. Moreno õpingute

lõpuperioodi langeb töö vanglaarstina, kusjuures muuhulgas uuris ta nii vanglasüsteemi ametlikku kui ka tegelikku hierarhiat, suhteid vanglas ning töötas välja sotsiomeetria kui meetodi.

Järgmine etapp J. L. Moreno teadlaseteel on seotud teatriga ning psühhodraama kui meetodi väljatöötamisega. J. L. Morenol oli teatri vastu olnud kogu aeg elav huvi, kuid tema arvates oli teater omadega ummikus, sest seal puudus vitaalsus ja spontaanne loovus. 1921. aasta aprillis asutas J. L. Moreno Spontaansuse Teatri (Das Stegreiftheater), mida seostataksegi psühhodraama kui meetodi loomise ja rakendamisega.

Spontaansuse Teatrisse kuulus grupp professionaalseid näitlejaid, kes etendasid elava ajalehena kas päevakajalisi sündmusi, isiklikke juhtumisi või mängisid lugusid, mida keegi publiku hulgast rääkis.

Töötades oma loodud teatri trupiga, kujunesid J. L. Morenol selgemad arusaamised inimese keerulisest olemusest ning võimalustest siluda teravaid nurki, mida leidub iga inimese iseloomus. Nii näiteks kehastas trupi kõige säravam naisnäitleja ilusaid, naiselikke ja õrnu tegelaskujusid. Kui ta abiellus ühe trupiliikmega, selgus, et kodus oli ta tujukas ja agressiivne. J. L. Moreno otsustas anda naisele vulgaarsed ja vägivaldsed rollid. Muutus ei jäänud tulemata – kodus elus saavutas näitlejanna tasa-kaalu ning temast sai kõigiti meeldiv kaaslane. Sellest kogemusest järeldas J. L. Moreno, et inimestes

elavad rollid, mis pole leidnud väljendust ning et inimestele tuleb anda võimalus need osad kuidagi välja elada ja mängida.

1925. aastal siirdus J. L. Moreno New Yorki. Selleks ajaks oli ta pannud aluse uutele meetoditele: gruppiteraapiale, sotsiomeetriaile, psühhodraamale. Tema edasine elu on nende meetodite täiendamine, edasiarendamine, rakendamine ning teadusmaailmale tutvustamine.

J. L. Moreno loodud psühhodraama kui meetod on leidnud alates 1940. aastatest väga laialdast kasutamist ning see on kujunenud üheks psühhoterapia lahutamatuks osaks: nii pereteraapia, gestaltteraapia, rollimängud kui ka mitmed teised teraapia vormid kasutavad J. L. Moreno ideid ja metoodikat.

J. L. Moreno ideed ja meetodid, millest igaüks oli uus sõna 20. sajandi alguskümnendite teadusmaailmas, on leidnud rahvusvahelise tunnustuse. Täna võib rääkida J. L. Moreno koolkondadest nii Põhja- kui Lõuna-Ameerikas, Euroopas, Austraalias ja ka Jaapanis.

# Sarimõrvarid

## Kes on sarimõrvar?

Kriminoloogias kasutatakse sarimõrvari määramiseks FBI definitsiooni, mille kohaselt loetakse sarimõrvariks tapjat, kes paneb toime üksi või kellegagi koos kolm või enam mõrva teatud perioodi vältel, kusjuures mõrvade vahel on teatud ajavahemik. (Geberth 1996:438) Tapmiste vahele jäävad emotsionaalsete tunnete tõusu- ja langusperioodid. Sellised langusperioodid võivad kesta päevi, nädalaid või isegi aastaid.

Sarimõrvareid on iseloomustatud tavaliselt kui intelligentseid, karismaatilisi, võluvaid ja enamasti hea välimusega inimesi. Mõned sarimõrvarid elavad ja tapavad ühes ja samas piirkonnas. Osa neist on intervjuudes öelnud, et ohvri võib leida ka näiteks lihtsalt puu alt istumast. (Holmes; Holmes 1996:63) Teised on aga liikuvad ja võivad „õiget” ohvrit otsides läbida mitmeid kilomeetreid.

Sarimõrvari objektiks on tavaliselt kindlat tüüpi ohver – keegi, kes on kaitsetu ja kergesti kontrollitav. Ohvriteks võivad olla nii mehed kui naised, samuti lapsed, prostituudid, homod või kodutud. Kui ohvriks on näiteks naine, siis võib ta mõningaste tunnuste poolest sarnaneda teiste naisohvritega (pikad juuksed, brünetid või punapead, samaealised, õed, ettekandjad jne).

Sarimõrvarid on äärmiselt manipuleerivad inimesed. Nad kasutavad kavalust ja üleloomulikult julmi oskusi, kui näevad potentsiaalset ohvrit. Oma sõnaosavusega on nad võimelised kiiresti ohvrite usaldust võitma. (Geberth 1996:440)

Ratsionaalselt mõtlevatele inimestele tunduvad sarimõravad täiesti mõistusevastaste tegudena, kuid sarimõrvar kogeb suurt naudingut, kui saab kontrollida olukorda ja tunda jõudu ohvri ning ka elu ja surma üle. Sarimõrvarile pakub surma ootava ohvri kannatuste ja piina nägemine naudingut. (Benett; Hess 1994:447)

Harva kasutatakse tapmiseks revolvrit, ilmselt pole tulirelvaga tapmine piisavalt erutav ega loominguline. Tavaliselt piinavad mõrvarid oma ohvrit ning eelistavad tapmisviisina kägistamist, sest see võimaldab ohvriga palju suuremat füüsilist kontakti. Kägistamine suurendab maniaki erutust ja triumfi. Kurjategija püüab iga uue mõrvaga teostada seda, mida on produtseerinud tema fantaasia. Kuna tegelikkuses toimepandu ei kattu kunagi täpselt sellega, mille on loonud kujutlus, tekib vajadus korrata sama stseeni uute ohvritega. Mida lähemale jõuab sarimõrvar tegelikkuses esialgsetele fantaasiatele, seda sadistlikumaks muutuvad tema uued fantaasiad. (Ressler; Burgess; Douglas 1995:160)

Enamik sarimõrvareid on emotsionaalselt külmad, ego-tsentrilised, fanaatikud. Paljudel neist puudub empaatiavõime, see on võime asetada end teiste kohale, nendele kaasa elada. Samas võib sarimõrvar

olla hooliv ja kaastundlik üksikute inimeste, nt perekonnaliikmete suhtes. (Auväärt 1997:169)

## **Mees- ja naissarimõrvarite erinevus**

Tavaliselt on naised kuritegude ohvrid, kuid on ka naisi, kes on ise sarimõrvarid. Kuigi naiste osakaal sarimõrvarite hulgas on väike, on nad siiski olemas. Tavaliselt on naiste ohvriteks nende abikaasad, armukesed või pereliikmed. Vähem esineb juhtumeid, kui naised tapavad lapsi või vanureid. Mees-sarimõrvarid valivad tavaliselt oma tapmise objektiks võõraid. (Rafter 2000:235)

Mehed tapavad tavaliselt julmemalt, kasutades tapmise ajal piinamist ja vigastamist. Naiste meetodiks mõrvamisel on mürgitamine või lämmatamine. Agressiivsematel juhtudel nad kägistavad või uputavad.

Naissarimõrvarite motiiviks on tavaliselt omakaasu, mida meeste puhul esineb harvem. Enamasti on mehed seksuaalselt rohkem motiveeritud ning see ongi paljude sarimõrvade põhjuseks. Naised tavaliselt seksuaalmõrvu ei soorita, mis näitab, et nad kogevad kontrolli ja mõjuvõimu teisiti.

# Sarimõrvarite tüübid

Visioonimõrvarite ärritavateks aspektideks on eelkõige hääled, mida nad kuulevad oma peas, või nägemused, mida nad näevad. Selline kõrvalekalle reaalsusest tähendab aga seda, et enamasti tapavad nad mingit kindlat tüüpi inimesi, kelle juures nad näevad hälbeid. Need sarimõrvarid on mõjutatud välispidiselt nendest „häältest” ja „visioonidest” (nägemused saatanast ja deemonitest). Sarimõrvar Harvey Carignan näiteks oli täiesti kindel, et tema ga oli rääkinud Jumal, kes oli nõudnud ühe kindla naise mõrvamist. See naine oli tunnistatud kõrgemalt poolt nii-öelda kurjast vaimust haaratuks ning tema oli Jumala poolt valitud naist tapma.

Missioonimõrvarid tunnevad teadlikku vajadust hävitada mingi kindel grupp indiviide. Nad ei kuule hääli ega näe nägemusi. Need mõrvarid ei ole psühopaadid, vaid võimelised igapäevases elus hästi hakkama saama. Samas tunnevad nad aga egoistlikku kohustust vabastada maailm teatud tüüpi inimestest: prostituudid, katoliiklased, juudid, mustanahalised jne. Kui selline inimene on arreteeritud süüdistatuna sarimõrvarluses, siis tema naabrid ja lähikondlased on sageli totaalses hämmingus, öeldes tihti peale: „Ta oli ju nii tore noor inimene!?” Ülekuulamisel tunnistavad mõrvarid enamasti küll tapmisi, kuid on siiski veendunud, et nad tegutsesid ennekõike ühiskonna hüvanguks.

(Holmes; Holmes 1996:64–65)

Hedonistlik mõrvar näeb olulist seost füüsilise vägivalga ja seksuaalse rahulduse vahel, seega mõrv sooritatakse orgasmi eesmärgil. Tapmine on nende jaoks ennekõike lõbu. Hedonistlikud mõrvarid sooritavad oma mõrvu aeglasemalt kui missioonimõrvarid, kuna eesmärk ei ole ainult tapmine, vaid ka sellega kaasnev põnevus ja mõnutunne. Mõrv võib endas sisaldada nekrofiliat, ohvri sandistamist, vaimset ja füüsilist alandamist, surnukehade tükeldamist, kannibalismi jne. Tihtipeale võivad sellised mõrvarid jätta pärast kuritegu endale suveniiriks mõne ohvri kehaosa.

Seksuaalmõrvar ehk võimu taotlev mõrvar tegutseb samuti oma fantaasiate realiseerimise eesmärgil. Tema fantaasiad sisaldavad domineerimist, kiusamist ja kättemaksu. Mida rohkem partner kannatab, seda suurem on maniaki nauding. Mõrv paneb nad end tundma võitmatutena ning see „toidab” nende edasisi fantaasiaid. Seksuaalsed kallaletungid naistele, millega kaasneb eriline julmus, ei tulene mitte kurjategija seksuaalsest vajadusest, vaid vajadusest lahendada isiklikke probleeme, mille tekkepõhjus on naisest sõltuvuse alateadlik tunnetamine. Seejuures ei peeta silmas konkreetset naist, vaid naist kui abstraktset sümbolit. Osa sarimõrvaritest on sooritanud kuritegusid, kuna nad on tundnud äratõugatust mõne ihaldatava naisterahva poolt. See on tekitanud neis hirmu kaotada oma sotsiaalne ja bioloogiline määratletus, staatus ja koht elus. Kannatanut vägistades ja tappes saavad nad naise



täielikult oma valdusse ning taastavad nii enda arvates õiguse edasi elada. Kallaletungid alaealistele, eriti noorematele lastele, on sageli seotud sooviga välja elada või maha suruda oma lapsepõlve rasked psühhotraumeerivad läbielamised – vanematepoolne hoolimatus või alandus. Seksuaalsed kallaletungid lastele ja noorukitele, millega kaasnevad tapmised, võivad olla ka tingitud kurjategija võimetusest astuda normaalsesse vahekorda täiskasvanud naisetega või sellest, et normaalsed heteroseksuaalsed kontaktid ei anna soovitud rahuldust.

Kõik tänapäeva mõrvarid olid kunagi esimese klassi õpilased. Paljud neist kinkisid oma koolmeistrile lilli. Kõik nad olid kunagi selles õrnas eas armsad ning klassijuhataja ei aimanud, et keegi tema õpilastest on kolmekümne aasta pärast mõrvar.

Esimesed sotsiaalsed kontaktid, mida väikelaps tajub, on ema ja isa omavahelised suhted, ent ka suhted teiste pereliikmetega. Harmoonilised, tasakaalustatud, püsivad, armastavad ja hellad suhted kutsuvad esile turvalisusetunde ja kujundavad esimesi käitumismalle inimestevahelistes suhetes. Tulevased kurjategijad ei koge tavaliselt lapsepõlves vanemlikku armastust ega kehalist kontakti. Nad kasvavad üles üha süvenevas isolatsioonis ja üksinduses, jäädes ilma kõige olulisemast ja väärtuslikumast tundest – armastusest. Selle all kannatavad nad kogu elu. Üldjuhul kogevad sarimõrvarid lapsena füüsilist ja psüühilist vägivalda.

Esimese kuue eluaasta jooksul tuleb lapsele selgeks teha, et ta pole siin maailmas üksinda ning et tal tuleb järgida reegleid, milleta ühiskond koos ei püsiks. Madal suhtlemistase ja kitsas kontaktiring lapsepõlves pidurdavad isiksuse arengut ning võivad hiljem saatuslikuks saada. Tulevased mõi varid näevad maailma ainult omaenda kitsas perspektiivis, sest neid on jäetud ilma kõige tähtsamast – tunde kasvatusesest. (Ilves 2000:396–397)

Isiksuse arenemisel mängivad suurt rolli lapse ja vanema suhted, kusjuures sadistlikke kalduvusi soodustavad mitte ainult vanemate domineerivus või julmus, vaid ka nende ükskõiksus oma laste vastu. Väikelaps on suur egoist, kes mitte ei nõua palju armastust, vaid on ka uskumatult armukade. Laps elab väga valuliselt üle nii füüsilise kontakti puudumist kui ka seda, et noorematele õdedele-vendadele saab osaks rohkem tähelepanu. On inimesi, kes ei suuda kunagi oma vanemate mõju alt vabaneda. Neil juhtudel, mil vanema mõju on muutunud väga koormavaks, võib pojast saada mõi var. Soov vanemate mõju alt vabaneda on kõige otsesemas seoses lapse minatahte realiseerimise vajadusega. Kui lapsele kirjutatakse kõik ette (vaba aja kasutamine, sõprade valik jne), võib tegajärjeks olla tõsine konflikt vanematega. Kui aga puberteedialise nooruki iseseisvuspüüdlusi alla surutakse või kui nooruk on lapsena jäänud ilma vanemate hoolitsusest ja hellusest, siis isiksuse areng väärustub.

# Triaad

Sarimõrvarite hulgas on täheldatud ka nn „triaadi” olemasolu. Selle alla kuuluvad voodimärgamine, süütamine ja loomade piinamine. Nende kolme sümptomi esinemine on kindel märk sellest, et lapsel on probleeme. Nimetatud sümptomid ei esine kõigil sarimõrvaritel, kuid nende esinemise korral tasub olla tähelepanelik. See ei anna veel muidugi alust arvata, et inimesest kasvabki sarimõrvar, kuid sellisel juhul tuleks kindlasti midagi ette võtta, sest see aitaks vältida hilisemat vägivaldset käitumist.



# Fantaasiad

Enamus sarimõrvareid kannatavad sundmõtete all. Nad tapavad, et teostada oma haiglasi fantaasiaid, mida nad lapsepõlvest alates on pidevalt „täiustanud”. Ahistamine, mille all lapsed kannatavad, annab jõudu lapse fantaasiatele, tehes neid veel aggressiivsemaks ja andes neile domineerimise tahte. Oma „sadistlike seksuaalsete fantaasiatega” saab laps aidata ennast üle oma hirmudest. Teiste sõnades, laps hakkab sõltuma fantaasiatest, kus tema on olukorra peremees. Fantaasiatest saavad tulevase sarimõrvari emotsioonide äratuse allikad ning need allikad on läbi põimunud seksuaalsusest ja agressioonist. (Ressler; Burgess; Douglas 1995:37)

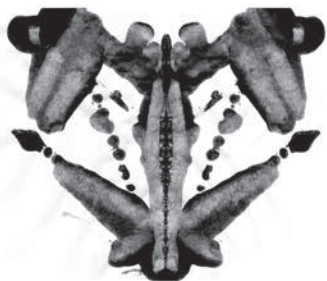
Puberteedieas on neil kalduvus eakaaslastest eemale hoida ning endasse sulguda. Vaiksetest ja tagasihoidlikest klassikaaslastest üldjuhul lugu ei peeta, nende sõprust ei otsita ning sageli muutuvad nad halva õppeedukusega, kuid füüsiliselt tugevate õpilaste terroriseerimisobjektiks. Tõrjutu seisund toob kaasa fantaasiad, milles domineerib vägivald. Väljamõeldud maailmas on neil kõige ja kõigi üle täielik kontroll. Oma fantaasiates maksavad tulevased mõrtsukad kätte selle vägivalda ja ebaõigluse eest, mille all nad ise lapsepõlves ja kooli ajal on kannatanud, fantaasiates vägivaldlatseb kunagine ohver. (Ilves 2000:400)

Mida rohkem liigub tulevane tapja lähemale täiskasvanueale ja esimesele mõrvale, seda enam hak-

kab tema fantaasiaelu saama tagasilööke. Tapja hakkab muutuma oma fantaasiaelu orjaks. Et tunda ennast normaalselt, hakkab sarimõrvar looma üha enam ja enam fantaasiaid, et hoida oma emotsioone tasakaalus. (Ressler; Burgess; Douglas 1995:37)

Väga paljudel juhtudel muutub mõrvar pärast esimest kuritegu veelgi egotsentrilisemaks. Ta on veendunud, et võib karistamatult tegutseda ning ka järgmine kord terve nahaga pääseda. Oma esimese mõrva üksikasju põimib ta uutesse fantaasiatesse ning mõttes järgmist mõrva plaanitsedes arutleb umbes nii: ma võiksin ohvriga kauem mängida ja alles siis ta kägistada. Iga järgmist ohvrit valib maniakk üha hoolikamalt ning tapab ta „kõigi kunsti ja reeglite järgi”. (Ilves 2000:403)

# TUNTUD SARI- MÕRVAREID



## Andrei Tšikatilo

„Rostovi rappijana” tuntud Andrei Tšikatilo (1936–1994) mõisteti 1992. aastal süüdi 52 naise ja lapse mõrvas. Tema enda sõnul olevat ta tapnud 55 inimest ja „võib-olla rohkem”.

Andrei Tšikatilo sündis Ukraina NSV Sumõ oblastis Jablutšne külas ajal, mil Ukrainas oli Stalini põlumajanduspoliitika tõttu tekkinud näljahäda ning levis ka kannibalism. Tšikatilo ema rääkis talle tihti, et tema vanem vend Stepan olevat enne Andrei sündi nälgivate naabrite poolt röövitud ja ära söödud, kuigi puuduvad tõendid, et see ka päriselt juhtus. Lisaks arvatakse, et Tšikatilo sõja ajal sündinud noorema õe isaks võis olla mõni saksa sõdur, kes oli tema ema vägistanud.

Tšikatilo vanemad olid mõlemad talunikud ning kogu pere elas pisikeses ühetoalises hütis. Voodimärgamise tõttu olevat ema teda tihti löönud. Samuti oli ta koolis kaasõpilaste pideva kiusamise ohvriks. Teismeeas oli Tšikatilo, vaatamata õppimist segavatele pidevatele peavaludele ning kehvale mälule, eeskujulik õpilane ning komnoor. Ta toimetas koolilehte ja juhtis komnoorte ühingut. Puberteedieas avastas Tšikatilo, et on impotent, mis süvendas tema sotsiaalset saamatust ja viha enese vastu veelgi. 17-aastaselt armus ta oma kaasõpilasse, kuid oli neiu läheduses alati äärmiselt närvis ning ei leidnud endas kunagi piisavalt julgust, et teda välja kutsuda. Samal aastal ründas ta oma noorema õe 11-aastast sõbrannat, hoides tüdrukut põrandal kinni, saades samal ajal ise orgasmi.

Pärast kooli lõpetamist üritas Tšikatilo saada stipendiumit Moskva Riiklikusse Ülikooli ning läbis isegi sisseastumiskatsed, kuid tema hinded ei olnud vastuvõtmiseks siiski piisavalt head. Ta ei

proovinud pääseda teistesse ülikoolidesse, vaid sõitis Kurski, kus töötas kolm kuud töölisena ning astus siis sidetehnika erialale kohalikku kutsekooli. Samal, 1955. aastal sai alguse Tšikatilo esimene tõsine suhe, mis kestis poolteist aastat. Vaatamata mitmele katsele ei suutnud Tšikatilo oma partneriga kordagi seksuaalvahekorda astuda ning neiu jättis ta lõpuks maha.

1957–1960 täitis Tšikatilo toonases NSV Liidus olnud kolmeaastase sõjaväekohustuse, misjärel naasis oma kodukülla vanemate juurde. Seal tutvus ta noore naisega, kellega tal oli kolmekuuline suhe. Jällegi ei suutnud Tšikatilo erektsiooni hoida ning seekord jõudsid jutud tema impotentsusest tüdruku kaudu ka Tšikatilo tuttavateni. Häbis ja ahastuses püüdis Tšikatilo end üles puua, kuid ema koos naabritega päästis ta elu.

Pärast seda vahejuhtumit kolis Tšikatilo Rostovisse ning asus tööle telefoniinsenerina. Samal ajal tutvus ta oma noorema õe kaudu kohaliku naise Fajinaga. Nad abiellusid 1963. aastal ning vaatamata Tšikatilo impotentsusele ja raskustele erektsiooni saavutamisel said nad kaks last.

1971. aastal hakkas Tšikatilo vene keele ja kirjanduse õpetajaks. Ta valdas oma ainet, kuid ei suutnud tunnis distsipliini hoida. Õpilased ei võtnud teda tõsiselt ning alandasid teda pidevalt.

1973. aasta mais sooritas Tšikatilo esimese seksuaalkuriteo – ta ujus basseinis oma 15-aastase õpilase juurde ning kobas tema rindu ning genitaale.



Karistust tema teole ei järgnenud ning mõni kuu hiljem kordus sama teise õpilasega klassiruumis. Korduvate kaebuste tõttu kutsus koolidirektor Tšikatilo vaibale ning sundis ta vabatahtlikult töölt lahkuma. Kiiresti leidis ta uue koha teises koolis, kuid oli 1981. aastal sunnitud õpetajakarjäärist loobuma, sest mõlemast soost õpilased kaebasid korduvalt ahistamise üle.

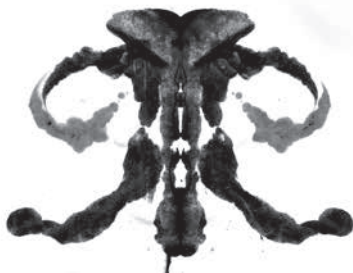
Oma esimese mõrva sooritas ta 22. detsembril 1978. Eksikombel mõisteti selle eest süüdi 25-aastane Aleksander Kravtšenko, keda oli juba varem karistatud vägistamise ja tapmise eest. Kuigi mees oli selles konkreetses kuriteos süütu, mõisteti ta surma ja hukati. 1990. aastal rehabiliteeriti ta postuumselt.

13. septembriks 1984, kui Tšikatilo esimest korda vahistati, oli ta sooritanud juba 32 vägistamist ja mõrva. Tema süüd ei suudetud tõestada, küll aga mõisteti ta aastaks ajaks vangi oma endiselt tööandjalt varastamise eest. Pärast vabanemist jätkas Tšikatilo tapmisi kuni teistkordse arreteerimiseni 1990. aastal.

Kohtuprotsessi ajal hoiti Tšikatilot raudpuuris, et tema ohvrite lähedased ei saaks teda rünnata. Tšikatilo mõisteti süüdi 52 mõrvas. 14. veebruaril 1994. aastal viidi ta Novotšerkasski vangla helikindlasse ruumi ja hukati püstolilasuga.

Osa Tšikatilo ohvritest olid prostituudid, kes olid valmis temaga mõne rubla või viinatilga eest magama. Oli ka lapsi, keda ta raudteejaamadest või bussipeatustest maiustustega kaasa meelitas. Kõik

nad leidsid jubeda lõpu, sest mida enam ohvrid kannatasid, seda suuremat seksuaalset naudingut see Tšikatilole pakkus. Vahel moonutas ta nende kehasid või koguni söi nende liha.



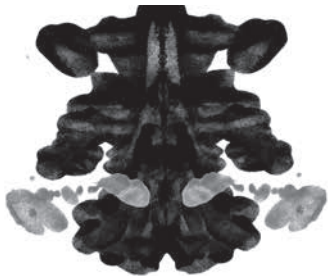
## Rappija Jack

Rappija Jackina tuntud isik tegutses Londoni East Endi linnajaosas Whitchapelis 1888. aastal, tappes viis prostituuti. Ta lõi nad lõhki ning eemaldas igäühelt mõne organi. See, kuidas mõrvar oma ohvreid tappis ja vigastas, viitas teatud kirurgilistele teadmistele.

Alates mõrvade toimumisest on tapjana välja pakutud väga erinevaid isikuid ning siiani annavad

Rappija Jacki teod ainst raamatuteks, filmideks ning Londonis on võimalik teha ekskursioon Whitchapeli linnjaos, kus need mõrvad toime pandi. Peamised kahtlusalused olid mehed – kohalik advokaat, poolakast kingsepp ja vene päritolu kelm. Rappija juhtumi uurimist juhtinud detektiiv Frederic Abberline'i arvates võis tapja olla ka naine. Seda põhjusel, et viiendat ohvrit Mary Kellyt nähti mitme tunnistaja poolt mitu tundi pärast tapmist elusana. Abberline'i arvates põgenes võimalik mõrvar Kelly riietes.

Ainus naissoost kahtlusalune Mary Pearcey, kes tunnistab üles oma armukese abikaasa Phoebe Hoggi tapmise 1890. aastal, poodi üles. Kuni tänase päevani on Rappija Jacki isik jäänud saladuseks.



## Jeffrey Dahmer

Jeffrey Lionel Dahmer, tuntud ka kui „Milwaukee kannibal” (1960–1994), oli ameerika sarimõrvar ja seksuaalkurjategija, kes vägistas, tappis ja tükeldas seitseteist meest ja poissi.

Dahmer oli elav ja terve poiss, kes arenes täiesti normaalselt, ent kuueaastaselt tabas teda munandipõletik, mis tõi kaasa vaevalise operatsiooni. Tükk aega pärast seda käis ta ringi veendumusega, et tema peenis on ära lõigatud. Dahmer muutus üha pelglikumaks ning tõmbus endasse. Ta oli intelligentne, kuid tähelepanu saavutamiseks võis ta õppimise asemel terve klassi ees tola mängida. Kogu kooliaja vältel oli tal raske sõpru leida. 14-aastaselt unistas Jeffrey seksuaalvahekorra laipadega, kaheksandas klassis hakkasid teda kummitama seksuaalsed fantaasiad noortest meestest.

(<http://www.tornadohills.com/dahmer/> 17.04.2002)

Dahmerile meeldisid surnud loomad ning ta män-

gis rahulduse saavutamise eesmärgil loomade luudega. Pärast keskkooli lõpetamist, kui ta oli saanud 18, pani ta toime oma esimese mõrva – lõi maanteel ühe palja ülakehaga matkaja uimaseks, kägistas ta surnuks ja tükeldas laiba.

Oma ohvriteks valis Dahmer alati mehi, kes polnud autoga, sest siis oli nende kadumine märkamatu. Ta pildistas ohvreid enne lõplikku surmahoopi, nende hirmunud inimeste ilmeid, kes ootasid oma jubedat lõppu kas köitese või käeraudadesse aheldatuna. Dahmer tükeldas oma ohvrid ja sõi nende liha, samuti harrastas ta nekrofiliat.

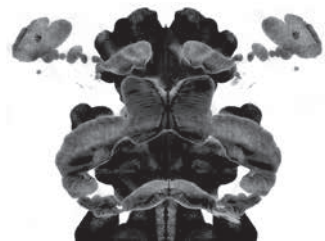
22. juulil 1981 ta tabati ning tema korteri läbiotsimisel leiti kolm pead külmkapist, käsi keedupotist ning viis kolpa karbist.

Miks tappis Dahmer ainult mehi? Kahel põhjusel – ta oli klassikaline memmepoeg ning sünnipärane homo. Viha selle vastu tekkis tal juba lapseas. Hiljem hakkas Dahmer ise homoseksuaalseid kontakte otsima. Temas võitlesid kaks tungi – soov luua kontakte teiste meestega ja soov lapsepõlves üleelatud alanduse (8-aastaselt vägistas Jeffrey tema enda vend) eest kätte maksta. (<http://www.crass.com/killers/> 12.04.2002)

Kuna Dahmer oli psühhopaat, siis jäi temas domineerima agressiivne kättemaksuiha. Kõige suuremad homovihkajad on mehed, kelles tegelikult peitub homoseksuaalne alge, kuid kes ei suuda seda endale tunnistada ning püüavad „tõelist meest ja seelikukütti” mängides ennast ikka ja jälle oma

heteroseksuaalsuses veenda. (Ilves 2000:202)

1994. aasta novembris tappis Jeffrey Dahmeri vanglas tema kaasvang. Eelnevalt oli talle määratud 15-kordne eluaegne vanglakaristus.



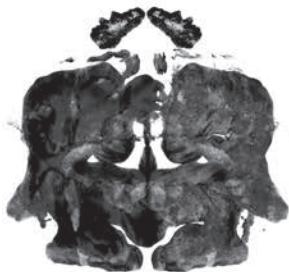
## Dennis Nilsen

Dennis Andrew Nilsen (s 1945) on sarimõrvar ja nekrofiil, kes tappis aastatel 1978–1983 Londonis 15 noormeest. Nilsen kutsus ennast ise „lahkeks mõrvariks”, sest pidas oma meetodit – ohver kägistati või uputati, misjärel mõrvar teda rituaalselt vannitas ja riietas – kõige inimlikumaks tapmisviisiks.

Enamik Nilseni ohvritest olid baarides või tänaval kohatud homod ja kodutud, keda ta oma söögi-joogiga koju meelitas ning seal siis tappis. Tihti hoidis ta osaliselt tükeldatud laipu isegi kuude kaupa oma korteris ning on hiljem tunnistanud, et harrastas nende peal ka nekrofiiliat. Paljude ohvrite jäänused põletas Nilsen lõkkes oma aias.

Oktoobris 1981 kolis ta uude korterisse, kus puudus võimalus teha lõket ning laipu sai peita ainult kappidesse, mitte põrandalaudade alla nagu varem. Ometi ei lõpetanud Nilsen tapmisi, jõudes uude koju meelitada kolm ohvrit. Naabrid hakkasid peagi ebageeldiva lõhna üle kurtma ning paanikas mõrvar keetis tapetute käsi, jalgu ning päid, lootes niimoodi liha luudelt lahti saada. Jäänused lasi ta tualetipotist alla, tekitades sellega laiaulatusliku ummistuse. Olukorda lahendama tulnud torufirma töötaja oligi esimene, kes Nilseni tegudele jälile sai. Ta teavitas kahtlasest luudest ja kanaliha meenu-tavast ummistusest politseid ning peagi selgus, et tegemist on inimjäänustega.

Nilsen ei avaldanud arreteerimisel vähimatki vastupanu ning isegi vabandas, et ei suuda täpset ohvrite arvu mäletada. Talle mõisteti eluaegne vang-lakaristus, mida kannab tänaseni range režiimiga



vanglas Yorkshire'is, Inglismaal.

## Ted Bundy

Theodore Robert „Ted” Bundy (1946–1989) oli ameerika sarimõrvar, vägistaja, nekrofiil ja inimröövija, kes ründas ja tappis 1970ndatel naisi ja tüdrukuid. Olles kümme aastat oma kuritegusid eitanud, tunnistas ta vahetult enne oma surmaotsuse täideviimist üles kolmkümmend mõrva. Tegelik ohvrite arv võib ulatuda isegi üle saja.

Bundy ema Louise jäi rasedaks juhusuhtest ning tema isa isik pole senini teada. Et vältida avalikku häbi, kasvasid Bundyt omaenda lapsena tema vanavanemad. Bundy elas teadmisega, et tal on vanem õde, kuid tegelikult oli „õde” tema ema. Bundy avastas selle kõik juhuslikult ning on hiljem öelnud, et vihkas ema tõe varjamise pärast elu lõpuni.

1950. aastal kolis Louise koos pojaga Washingtoni



osariiki. Seal kohtas ta oma tulevast abikaasat Johnnyt, kellest sai ametlikult Theodore Bundy kasuisa. Kuigi Johnny püüdis kasupoega igati oma tegemistesse kaasata, ei õnnestunud see Theodore'i vastuseisu tõttu peaaegu kunagi.

Aastal 1965 astus Bundy ülikooli hiina keelt õppima ning suutis leida ka oma esimese tüdruksõbra Stephanie. Peagi kukkus mees aga ülikoolist välja ning töötas mitme miinimumpalgaga koha peal. Stephanie jättis Bundy varsti maha, tuues põhjuseks mehe ebaküpsuse ning motivatsioonipuuduse. Mõned aastat hiljem oli Bundy muutunud – ta astus taas ülikooli, seekord psühholoogia erialale, ning temast sai musterüliõpilane. Juba mõnda aega oli ta tormilises suhtes lahutatud naise Elizabethiga, kes kirjeldas meest lahke ja empaatilisena. Bundy kohtas Stephanie't hiljem juhuslikult uuesti ning naine oli mehe transformatsioonist tõeliselt vaimustuses. Mõnda aega käis Bundy mõlema naisega kohtamas ning suutis oma kaksikelu saladuses hoida. Ootamatult hakkas ta aga Stephanied vältima, olles temaga vahepeal isegi abielust rääkinud ning on hiljem öelnud, et tahtis endale vaid tõestada, et on võimeline Stephanie abieluni viima. Mida aeg edasi, seda vähem jõudis Bundy loengutesse ning samal ajal hakkasid ümbruskonnas kaduma noored naised.

Bundy oli äärmiselt karismaatiline ja meeldiva välimusega mees, kes suutis oma sarmiga ohvrite usalduse võita. Tihti kohtas ta neid avalikes koh-

tades, kus teeskles mingit vigastust või puuet ning mõnikord esines võimuesindajana. Kümnete naiste kadumised, vägistamised ja mõrvad jõudsid ajalehtede esikülgedele ning televisiooni. Elizabeth arvas politsei poolt levitavatelt joonistustelt ära tundvat Bundy ning teavitas sellest võime vähemalt kolmel eri korral. Algul ei tahtud eeskujulikust tudengist midagi halba uskuda ning hiljem ei olnud tema vastu lihtsalt piisavalt tõendeid.

Mõnikord naasis Bundy kuriteopaika, kus kasutas ohvrite laipu oma seksuaalsete ihade rahuldamiseks. Vähemalt kaheteistkümne tapetu pead lõi- kas Bundy maha ning hoidis trofeena oma kodus. Mõnel juhul sisenes ta öösiti elamutesse ning peksis seal maganud inimesed surnuks.

Bundyl õnnestus kahel korral vanglast põgeneda ning tappa veel inimesi. Lõplikult saadi ta kätte 1978. aastal ning talle mõisteti kolmekordne surmanuhtlus. Kaks aastat hiljem suri Bundy elektritoolis.

Ted Bundyt on kirjeldatud kui eriliselt külmavere- list, julma ja oma tegusid mitte kahetsevat kurjate- gijat. Ta proovis oma surmaotsuse täideviimist pi- devalt edasi lükata, tunnistades üles üksikuid fakte oma ohvritest ja nende laipade peidukohtadest.

**Testi vastus:**

Sul on oht kujuneda psühhopaadiks juhul, kui vastasid: „Sest naine lootis meest matusel uuesti näha.“



# Töörühm

**Lavastusjuht** Mart Saar

**Dekoratsioonid** Tiit Villemsoo, Airi Look,  
Rene Vernik, Grete Saluste, Gert Lombiots

**Kostüümid** Ene Palu, Aalja Soome,  
Airiin Saar, Tiina Uibo, Jaana Leib

**Heli** Haar Tammik, Arbo Maran, Indrek  
Tiisel, Lauri Urb, Nikita Šiškov

**Video** Lauri Urb

**Valgus** Merily Loss, Neeme Jõe, Silver Savik,  
Teet Orupõld, Aleksander Bachman

**Rekvisiit** Terje Kessel-Otsa, Veeli Tamm,  
Margus Mänd, Laura Väljaots

**Grimm** Anu Konze, Enda Karimõisa, Annifrid  
Muda, Heldi Aun-Trepp, Elerin Luuk

**Riietajad** Külli Pavelson, Anneli Kõrvel,  
Kristiina Maimre, Õnne Meronen

**Lava** Jaak Kaljurand, Jaan Kaljurand, Tarvo Elblaus,  
Sergei Peetso, Jasper Roost, Joonas Eskla, Ilmar Aru

# **Tallinna Linnateatri toetajad ja koostööpartnerid**

Tallinna Kultuuriamet  
Kultuuriministeerium  
Eesti Kultuurkapital

**Hooaja peatoetaja** Utilitas  
**Suurtoetajad** Espak, Nordecon, ABC Motors

**Toetajad** Advokaadibüroo COBALT, Advokaadibüroo TurnStone, Collistar, Dr. Hauschka, Floorin, Igepa, Ilotrükk, LM Keskus, Medicum, MyFitness, Pariisi Vesi, Pro Beauté, Ühisteenused

**Meediapartnerid** Eesti Rahvusringhääling, Eesti Päevaleht, Meedius Eesti

**Publikut kostitavad** Paulig, Fazer Eesti, KAFO, Marmiton, Reval Kondiiter





# LEIDA RAMMO LINNATEATRI FOND

Eesti Rahvuskultuuri Fondi juures tegutseva Leida Rammo Linnateatri fondi eesmärgiks on toetada Tallinna Linnateatrit ning tunnustada teatri loomingulist kollektiivi.



Annetusi Leida Rammo Linnateatri fondile saab teha:

**Saaja:** Sihtasutus Eesti Rahvuskultuuri Fond

**Pank:** EE672200221001101347 SWEDBANK

**Selgitus:** Annetus Leida Rammo Linnateatri fondi